

Apostu proti Rumunsku, rozsudek ze dne 3. 2. 2015

Stěžovatel: Apostu

Žalovaný stát: Rumunsko

Číslo stížnosti: 22765/12

Datum: 03.02.2015

Článek Úmluvy: čl. 3
čl. 8

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: materiální podmínky, ponižující zacházení, pozitivní závazky, respektování soukromého života, únik informací, vazba

Český právní řád: čl. 7, 10 a 17 Listiny základních práv a svobod
§ 14 odst. 9 zákona č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby
§ 14, § 15, § 62a vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby
§ 81 a následující zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
§ 8a zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, § 180 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
§ 9, § 26 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů

Významnost: 2

K otázce úniku osobních informací (útržků z telefonních konverzací) o podezřelém a k otázce materiálních podmínek ve vazbě

Autorský komentář:

V předkládaném rozhodnutí řešil ESLP celkem čtyři okruhy otázek vztahující se jednak k tvrzenému porušení čl. 3 Úmluvy, dále k tvrzenému porušení čl. 5 odst. 4 Úmluvy, k tvrzenému porušení čl. 8 Úmluvy a konečně k jiným tvrzeným porušením Úmluvy (zde však ESLP stížnost odmítl jako zjevně neopodstatněnou).

V prvním případě se zabýval na základě seznanych okolností dané kauzy především problematikou týkající se materiálních podmínek ve vazbě se závěrem, že tyto podmínky v zadržovacím zařízení stěžovateli způsobily újmu, která přesáhla nezbytnou míru strádání spjatou s výkonem vazby, a tudíž dosáhla minimální míry závažnosti nutné k založení faktu ponižujícího jednání podle čl. 3 Úmluvy. Na tomto místě je možno připomenout např. též rozsudek ESLP ze dne 25. listopadu 2014 ve věci Vasilescu proti Belgii, stížnost č. 64682/12, který byl uveřejněn v sešitu 1/2015 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek - Výběru důležitých rozhodnutí ESLP pro justiční praxi z pohledu Nejvyššího soudu, analogicky se též zabývající oblastí možného porušení čl. 3 Úmluvy.

Pokud se ESLP dále zabýval tvrzeným porušením čl. 5 odst. 4 Úmluvy, posuzoval, zda stěžovateli bylo umožněno přijmout účinnou právní pomoc od svého právního zástupce za účelem zpochybnění rozhodnutí soudu o umístění do vazby. Jde nepochybně o významnou otázku, na niž reflektuje mimo jiné čtvrtý odstavec čl. 40 Listiny základních práv a svobod. ESLP mimo jiné též zdůrazňuje zásadu, že důvěrná komunikace klienta s právním zástupcem je chráněna Úmluvou jako důležitá záruka práva na obhajobu.

Publikování výňatků z vyšetřovacích spisů, včetně záznamů telefonních odposlechů, v médiích v důsledku zákonem neodůvodněného úniku informací nebývá zcela výjimečnou praxí. Podle názoru soudu může být takovýto únik neveřejných informací z trestního spisu považován podle okolností případu při jejich zveřejnění za zásah do stěžovatelova práva na respektování soukromého života. Rozhodnutí ESLP v této věci tak má proto význam mimo jiné i pro spory, v nichž je řešena otázka mezi ochrany svobody projevu, neboť takto publikovaná informace nepochybně vybočuje z mezí v demokratické společnosti obecně uznávaných pravidel slušnosti (čl. 17 v poměru k čl. 10 Listiny základních práv a svobod).

(JUDr. Pavel Pavlík)

SKUTKOVÝ STAV

Antikorupční oddělení rumunského státního zastupitelství zahájilo trestní vyšetřování proti stěžovateli, jeho manželce a třem podnikatelům na základě podezření z opakované korupční trestné činnosti, které se podezřelí měli dopustit v době výkonu starostského úřadu stěžovatelem v Kluži. Státní zástupce získal povolení k zachycení stěžovatelových telefonních hovorů, jejichž záznam byl připuštěn jako důkazní prostředek proti stěžovateli. Policie provedla také prohlídku v bytě stěžovatele a jeho kanceláři, následně byl stěžovatel dne 9. listopadu 2011 předvolán k výslechu na ředitelství antikorupčního oddělení v Kluži, čemuž byla přítomna také média včetně novinářů a televizního štábu a informace o zadržení stěžovatele se rychle rozšířila. Na základě rozhodnutí státního zástupce a předběžného rozhodnutí odvolacího soudu byl stěžovatel umístěn do vazební věznice s ohledem na závažnost a pokračující povahu trestných činů (přes dva roky) a s cílem zabránit dalším korupčním trestným činům stěžovatele a ovlivňování dalších svědků. Stěžovatel se proti rozhodnutí odvolal, rozhodnutí však potvrdil rumunský Nejvyšší soud. Pobyt ve vazbě byl stěžovateli několikrát prodloužen, neboť soud seznal, že důvody pro zadržení stále trvají; všechna odvolání proti rozhodnutí o prodloužení vazby byla zamítnuta Nejvyšším soudem.

Vyšetřování trestné činnosti stěžovatele bylo dne 30. listopadu 2011 rozšířeno o další trestné činy, kterých se měl stěžovatel dopustit, a dne 22. prosince 2011 bylo zahájeno trestní řízení proti pěti obžalovaným, včetně stěžovatele, u odvolacího soudu v Kluži, který o věci rozhodoval jako soud prvního stupně. Věc byla na žádost stěžovatele, které dne 20. února 2012 vyhověl Nejvyšší soud, předána odvolacímu soudu v Targu Mures z důvodu možné zaujatosti klužských soudců. Podle posledních informací Soudu není trestní řízení dosud ukončeno.

Úryvky z konverzací stěžovatele s jinými obžalovanými či třetími osobami byly zajištěny jako důkazní prostředky a publikovány prostřednictvím médií široké veřejnosti ještě předtím, než byli stěžovatel a další podezřelí postaveni před soud. I z titulků článků lze usoudit, že média měla k dispozici úryvky těchto rozhovorů. Několik článků se dokonce týkalo rozhovorů stěžovatele s třetími osobami a mnohé články odhalovaly aspekty z rodinného života stěžovatele, které neměly s trestním řízením, vedeném proti němu, nic společného.

Stěžovatel byl zadržován v detenčním zařízení na klužské policejní stanici mezi 9. listopadem 2011 a 6. lednem 2012, kromě dvou krátkých období v souvislosti se zajištěním jeho přítomnosti u přelíčení na Nejvyšším soudu. Dne 6. ledna 2012 byl stěžovatel převezen do vězení v Gherle, kde pobýval s

menšími přestávkami asi 28 dní. Stěžovatel nebyl spokojen s podmínkami panujícími v tomto zadržovacím zařízení, namítal přelidněnost v celách, nízkou teplotu vzduchu a špatné hygienické podmínky. Za účelem zajištění přítomnosti stěžovatele u soudu byl stěžovatel po dobu pěti dní zadržen v Rahově, kde dle názoru stěžovatele nebylo žádné topení a cela byla opět přelidněna. Stěžovatel poukazoval také na podmínky při jeho převozu mezi věznicemi. Dne 26. ledna 2012 podal stěžovatel vedení věznice v Gherle žádost o vytvoření vhodných podmínek pro přípravu své obhajoby za přítomnosti svého právníka, když uvedl, že do té doby ho od jeho právního zástupce dělila skleněná přepážka a musel mluvit přes mikrofon. Podobnou žádost podal znovu v březnu roku 2012, obě žádosti byly ale zamítnuty s poukazem na zákonné podmínky, které oddělení zadržených a právních zástupců umožňují a ospravedlňují.

Dne 9. ledna 2012 se stěžovatel dovolal ochrany jako osoba ve zranitelném postavení podle článku 7 Pravidel o aplikaci práva č. 275/2006 a následně prováděl všechny činnosti odděleně od ostatních vězňů.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

1. K tvrzenému porušení čl. 3 Úmluvy
2. Stěžovatel brojil proti podmínkám panujícím ve vazbě v budově klužské policejní stanice a dále ve věznicích v Gherle a Rahově zejména v souvislosti s přelidněním, nedostatkem denního světla, topení a větrání. Taktéž vyzdvihl nevhodné podmínky, ve kterých byl převážen z věznice v Gherle do věznice v Rahově dne 12. ledna 2012. Odkázal na čl. 3 Úmluvy, který zní:

„Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.“

1. A) Stížnost týkající se materiálních podmínek ve vazbě
2. Vláda uvedla, že stěžovatelova stížnost týkající se podmínek jeho zadržení na Klužské policejní stanici a ve věznicích v Gherle a Rahově by měla být zamítnuta jako zjevně nepřijatelná. V této souvislosti poukazuje na to, že stěžovatel užíval osobní prostor o rozloze 4 m² v souladu s požadavky Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Kromě toho požíval zvláštního postavení jako zranitelná osoba. Vláda sice uznala, že na jeden den, mezi 12. a 13. lednem 2012, sdílel stěžovatel celu se sedmi dalšími zadrženými, ale trvá na tom, že tato situace zůstává pouze ojedinělou.
3. Co se týče materiálních podmínek při výkonu vazby v budově klužské policejní stanice, vláda dodává, že zpráva Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání z roku 2010 a rozsudek Viorel Burzo proti Rumunsku, č. 75109/01 a 12639/02, rozsudek ze dne 30. června 2009, se dotýká situace, která zde panovala před zadržením stěžovatele, ale která nekoresponduje se současnými okolnostmi.
4. Vláda dále zastává názor, že co se týče větrání, světla a topení v celách, vězeňská správa poskytla stěžovateli dostatečné zázemí ve vazbě.
5. Soud připomíná, že špatné zacházení musí dosáhnout jisté míry závažnosti, aby mohlo spadat do působnosti čl. 3 Úmluvy. V mnoha případech již vyzdvihl, že stát musí zajistit zadržené osobě ve vazbě podmínky, které jsou v souladu s respektem k jeho lidské důstojnosti, a že způsob ani metoda výkonu těchto opatření zadrženou osobu nesmí vystavit utrpení či strádání, jehož intenzita přesahuje nezbytnou míru strádání spjatou s výkonem vazby (viz Kudła proti Polsku, č. 30210/96, rozsudek ze dne 26. října 2000, § 94).
6. Při stanovení podmínek ve vazbě by měl být brán v úvahu celkový efekt těchto podmínek, stejně jako specifická tvrzení stěžovatele (viz Duogoz proti Řecku, č. 40907/98, rozsudek ze dne 6. března 2001, § 46). Extrémní nedostatek místa ve vězeňské cele je závažným aspektem, který by se měl vzít v úvahu pro účely určení, zda zpochybňované vazební podmínky byly „ponižující“ z pohledu čl. 3 Úmluvy. Ve svých předchozích případech, kde stěžovatelé měli k dispozici osobní prostor menší než 4 m², Soud došel k závěru, že přelidnění bylo natolik

závažné, že samo o sobě mohlo založit porušení čl. 3 Úmluvy (viz např. Sulejmanovic proti Itálii, č. 22635/03, rozsudek ze dne 16. července 2009, § 51; a Lind proti Rusku, č. 25664/05, rozsudek ze dne 6. prosince 2007, § 59). Naopak v jiných případech, kdy nebylo přelidnění tak závažné, aby samo o sobě založilo porušení čl. 3 Úmluvy, Soud našel jiné aspekty materiálních podmínek vazby, které pokládá za relevantní při úvaze o souladu s tímto ustanovením. Takové prvky mohou zahrnovat například dostupnost větrání, přístup k dennímu světlu či vzduchu, přiměřené topné podmínky, soulad se základními hygienickými požadavky a možnost užít toaletu v soukromí (viz Orchowski proti Polsku, č. 17885/04, rozsudek ze dne 22. října 2009, § 122).

7. Co se týká důkazů prokazujících materiální podmínky ve vazbě, Soud poznamenává, že takové informace většinou spadají do znalostí vnitrostátních autorit. Proto mohou v této souvislosti stěžovatelé zažít jisté těžkosti při obstarávání důkazů k řádnému doložení stížnosti. V takových případech se proto očekává, že stěžovatelé poskytnou minimálně detailní popis faktů a předloží (v největším možném rozsahu) důkazy na podporu své žádosti (viz Visloguzov proti Ukrajině, č. 32362/02, rozsudek ze dne 20. května 2010, § 45).
8. K přítomné věci Soud poznamenává, že si stěžovatel stěžoval na podmínky svého zadržení na klužské policejní stanici a ve věznicích v Gherle a Rahově. S ohledem na detailní informace dodané vládou, Soud konstatuje, že stěžovateli ve většině cel, ve kterých byl umístěn, náležel osobní prostor, který nebyl menší než 4 m². Jen na pár hodin mezi 12. a 13. lednem 2012 ve věznici v Rahově byl stěžovatel umístěn v cele měřící 19,58 m² společně s dalšími sedmi zadrženými.
9. Avšak s ohledem na další aspekty materiálních podmínek vazby stěžovatele Soud po porovnání prohlášení obou stran týkajících se hygienických podmínek s nálezy Rumunského helsinského výboru v záležitosti budovy klužské policejní stanice došel k závěru, že za těchto okolností byl stěžovatel zbaven možnosti zachovat si přiměřenou míru osobní hygieny.
10. Kromě toho Soud není přesvědčen o adekvátním vytápění vězeňských cel v Rahově a v Gherle. Vláda sice uvedla, že obě vězeňská zařízení jsou vybavena centrálním vytápěním, ale nedoložila žádné informace o tom, kolik hodin denně opravdu vytápění probíhalo, ani nezmínila průměrnou teplotu uvnitř i vně cel, na kterou bylo vytápění nastaveno. Proto Soud uzavřel, že během zadržení stěžovatele v těchto dvou věznicích nebylo stěžovateli zajištěno adekvátní vytápění (viz Mihai Laurentiu Marin proti Rumunsku, č. 79857/12, rozsudek ze dne 10. června 2014, § 32).
11. Soud proto uzavírá, že materiální podmínky v zadržovacím zařízení stěžovateli způsobily újmu, která přesáhla nezbytnou míru strádání spjatou s výkonem vazby, a tudíž dosáhla minimální míry závažnosti nutnou k založení ponižujícího jednání podle čl. 3 Úmluvy. Proto došlo k porušení čl. 3 Úmluvy s ohledem na fyzické podmínky ve výkonu stěžovatelovy vazby.
12. Stížnost týkající se převozních podmínek z věznice v Gherle do věznice v Rahově

... Soud především poukázal na rozdíl mezi popisem podmínek převozu ze strany stěžovatele a ze strany vlády a uvedl, že stěžovatelova tvrzení v tomto směru nejsou dostatečně prokázána. Z tohoto důvodu stížnost jako zjevně neopodstatněnou odmítl (odst. 85-89).

1. Tvrzené porušení čl. 5 odst. 4 Úmluvy
2. Stěžovatel namítal, že během svého zadržení ve věznici v Gherle mu nebylo umožněno přímé setkání se svým právním zástupcem bez toho, aby byli odděleni skleněnou přepážkou, což ovlivnilo jeho právo na obhajobu. Stěžovatel také tvrdí, že jeho rozhovor s právním zástupcem byl odposloucháván, ne-li dokonce nahráván. Odkazuje na čl. 5 odst. 4 Úmluvy, který zní:

„4. Každý, kdo byl zbaven svobody zatčením nebo jiným způsobem, má právo podat návrh na řízení, ve kterém by soud urychleně rozhodl o zákonnosti jeho zbavení svobody a nařídil propuštění, je-li zbavení svobody nezákonné.“

91. Vláda vznesla námitku nevyčerpání všech vnitrostátních právních prostředků nápravy. Tvrdí, že stěžovatel vyšetřujícímu státnímu zástupci nijak nedal najevo, že by měl těžkosti s přípravou obhajoby. Také dodala, že stěžovatel v době zadržení ve věznici v Gherle nepodal stížnost k pověřenému soudci na základě § 61 Pravidel o aplikaci práva č. 275/2006 a § 1 odst. 4 Nařízení č. 2714/C/2008, ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s § 38 zákona č. 275/2006 Sb.
92. Co se týká merita stížnosti, vláda uvedla, že návštěvy právního zástupce přijímané stěžovatelem se konaly v souladu s účinným právem. Taktéž tvrdí, že vnitrostátní právo garantuje právo na důvěrnou schůzku s právním zástupcem bez limitace jejich počtu nebo trvání a že místnost, ve které dochází ke schůzkám, není vybavena žádnými technickými prostředky k naslouchání či nahrávání rozhovorů. Schůzky stěžovatele s právním zástupcem byly důvěrné a uskutečnily se pod dohledem v místnosti pro tento účel přizpůsobené. Skleněné přepážky byly vytvořeny, aby omezily fyzický kontakt, ale zároveň umožňují předání dokumentů. Dohled byl pouze vizuální, neboť poslouchání v těchto místnostech není povoleno.
93. Ve vztahu k námitce vlády o nevyčerpání všech dostupných prostředků nápravy Soud uvádí, že stěžovatel podal dvě stížnosti ke správě věznice v Gherle, ve kterých uvedl, že skleněná přepážka mu bránila ve vedení důvěrného rozhovoru a výměně dokumentů s jeho právním zástupcem. Přesto konstatuje, že není nutné se námitkou vlády zabývat z důvodu nepřípustnosti dané části stížnosti z následujících důvodů.
94. Soud poznamenává, že stížnost stěžovatele v této věci se týká těžkostí, které ho potkaly ve snaze o napadení rozhodnutí o umístění do vyšetřovací vazby. V této souvislosti soud předesílá, že na základě čl. 5 odst. 4 Úmluvy uvězněná či zadržená osoba je oprávněna dát podnět k zahájení řízení soudu o přezkumu procesních či skutkových podmínek, které jsou stěžejní pro „zákonost“ omezení její svobody ve smyslu čl. 5 odst. 1 (viz Brogan a ostatní proti Spojenému království, č. 11209/84, 11234/84, 11266/84, 11386/85, rozsudek ze dne 29. listopadu 1988, § 65). I když není vždy nutné, aby řízení podle čl. 5 odst. 4 poskytovalo stejné záruky jako ty obsažené v čl. 6 odst. 1 Úmluvy pro trestní či civilní řízení, musí mít soudní charakter a musí poskytnout jedinci vhodné záruky v závislosti na způsobu omezení svobody. Za účelem rozpoznání, jestli řízení poskytuje základní záruky aplikovatelné v řízení o omezení osobní svobody, musí být brán zřetel na povahu okolností v každém individuálním případě (viz např. Megyeri proti Německu, č. 13770/88, rozsudek ze dne 12. května 1992, § 22). Řízení musí být sporné a musí zajišťovat rovnost zbraní obou stran - státního zástupce i zadrženého (viz Nikolova proti Bulharsku, č. 31195/96, rozsudek ze dne 25. března 1999, § 58). Jistá forma právního zastoupení může být požadována zejména v případech, kdy zadržený není schopen sám se náležitě hájit nebo i při jiných zvláštních okolnostech (viz Öcalan proti Turecku, č. 46221/99, rozsudek ze dne 12. května 2005, § 70).
95. Úkolem Soudu v této věci je posoudit, zda stěžovateli bylo umožněno přijmout účinnou právní pomoc od svého právního zástupce za účelem zpochybnění rozhodnutí soudu o umístění do vazby.
96. Jedním z klíčových prvků účinného právního zastupování klientových zájmů je zásada důvěrnosti informací vyměněných mezi právním zástupcem a klientem. Již dříve v souvislosti s čl. 8 a 6 Úmluvy Soud konstatoval, že důvěrná komunikace s právním zástupcem je chráněna Úmluvou jako důležitá záruka práva na obhajobu [viz např. Campbell proti Spojenému království, č. 13590/88, rozsudek ze dne 25. března 1992, § 46; a doporučení REC(2006)2 (viz odst. 62)].
97. Vskutku, kdyby se právní zástupce nemohl setkat se svým klientem a přijmout od něj důvěrné pokyny bez dohledu, jeho pomoc by ztratila na účinnosti, kdežto Úmluva zamýšlí poskytovat práva, která jsou praktická a účinná (viz Artico proti Itálii, č. 6694/74, rozsudek ze dne 13. května 1980, § 33).
98. Soud již dříve judikoval, že zasahování do této zásady, a tím i do zásady práva na obhajobu, nemusí nutně spočívat v přerušení hovoru či v tajném odposlouchávání. Opravdové přesvědčení založené na rozumných základech o tom, že jejich rozhovor byl odposloucháván,

může být dostačující, z pohledu Soudu, pro omezení právní pomoci, kterou by právní zástupce měl poskytnout. Takové přesvědčení by nevyhnutelně zabránilo svobodnému rozhovoru právního zástupce s klientem a ohrozilo právo zadržené osoby účinně se domáhat zpochybnění zákonnosti jeho umístění ve vazbě (viz *Castravet proti Moldavsku*, č. 23393/05, rozsudek ze dne 13. března 2007, § 51).

99. Zvláštním úkolem Soudu v této věci je rozhodnout, zda byla stěžovateli dána možnost účinné právní pomoci během jeho zadržování ve věznici v Gherle. Musí proto nejdříve posoudit, zda měl stěžovatel a jeho právní zástupce důvodné přesvědčení spočívající na rozumných základech, že jejich konverzace byla zachycována. Stěžovatelovo podání v tomto směru vytváří dojem, že strach ze zachycování rozhovoru s jeho právním zástupcem je neopodstatněný. Kromě toho stěžovatel nepředložil žádné důkazy k prokázání faktu, že skleněná přepážka byla překážkou pro výměnu dokumentů mezi ním a jeho právním zástupcem.
100. Soud také poznamenává, že stěžovatelova situace je odlišná od situace stěžovatele ve věci *Castravet* (citováno výše). V posledně jmenované věci bylo stěžovatelovo přesvědčení o odposlouchávání jeho konverzací založeno na základě obav celé komunity právníků v Moldavsku, což vedlo k protestům advokátní komory vůči odposlouchávacím zařízením v místnosti, ve které docházelo k rozhovorům.
101. Ve světle výše uvedeného Soud uzavírá, že i když mohla skleněná přepážka způsobit jisté potíže pro efektivní komunikaci mezi stěžovatelem a jeho právním zástupcem, zdá se, že takové potíže v projednávaném případě nebránily stěžovateli v přípravě účinné obhajoby před vnitrostátními autoritami.
102. Proto by tato část stížnosti měla být odmítnuta jako zjevně neopodstatněná v souladu s čl. 35 odst. 3 a) a 4 Úmluvy.

III. Tvrzené porušení čl. 8 Úmluvy

103. Dále stěžovatel namítá, že byly výňatky z vyšetřovacího spisu - zejména z telefonních konverzací, které byly zaznamenány příslušnými orgány - publikovány v médiích. Tvrdí, že některé v tisku publikované konverzace byly čistě osobní povahy a jejich publikace nekorespondovala s naléhavou společenskou potřebou. Odvolává se na čl. 8 Úmluvy, který zní:

„1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.

2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.“

3. A) Připustnost

4. Soud poznamenává, že účelem pravidla vyčerpání vnitrostátních právních prostředků nápravy je poskytnout smluvnímu státu možnost předejít nebo napravit porušení, která mu jsou vytýkána, dříve než jsou stížnosti o porušení předloženy Soudu. Avšak jediné právní prostředky, jejichž vyčerpání čl. 35 Úmluvy vyžaduje, jsou takové, které se týkají tvrzených porušení a zároveň jsou dostupné a efektivní. Existence takových prostředků musí být dostatečně jistá nejen v teorii, ale také v praxi. Je tudíž na smluvním státu, aby prokázal, že tyto podmínky byly splněny (viz např. *Selmouni proti Francii*, č. 25803/94, rozsudek ze dne 28. července 1999, § 74–75).

5. Soud dále zaznamenal, že vláda předložila několik možných variant, kterých mohl stěžovatel využít s cílem žalovat v souvislosti s porušením jeho práva na respektování soukromého života.

6. Soud ale uvádí, že jádrem stížnosti není publikace útržků z trestního spisu v tisku, ale spíše fakt, že vnitrostátní orgány dopustily, aby tyto informace pronikly na veřejnost. Proto právní prostředky k ochraně navrhané vládou, které se týkají možné žaloby vůči médiím, nejsou v tomto případě relevantní.

7. Co se týká civilní žaloby, Soud uvádí, že dokud by nebyla identifikována osoba, která únik informací způsobila, právní prostředek k ochraně by neměl šanci na úspěch. Vláda neuvedla žádný konkrétní případ, který by mohl vyvrátit tento závěr Soudu. V této věci při absenci jasného určení vnitrostátní autority, která se dopustila úniku informací, by bylo příliš tíživé pro stěžovatele, aby musel žalovat všechny možné instituce, které přišly do kontaktu se spisem v příslušné době (viz *Casuneanu proti Rumunsku*, č. 22018/10, rozsudek ze dne 16. dubna 2013, § 71).
8. Z výše uvedeného vyplývá, že se vládě nepodařilo prokázat, že stěžovatel měl k dispozici efektivní právní procesní prostředek, kterým by mohl napadnout porušení Úmluvy. Proto Soud zamítl předběžnou námitku vlády.
9. Tato stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu čl. 35 odst. 3 a) Úmluvy ani nepřijatelná z jiných důvodů. Proto ji Soud prohlašuje za přípustnou.
10. B) K odůvodnění
11. a) Obecné zásady
12. Soud odkazuje na zásady obsažené v jeho předchozí judikatuře týkající se ochrany poskytované právem na dobré jméno obsažené v čl. 8 Úmluvy (viz *Petrina proti Rumunsku*, č. 78060/01, rozsudek ze dne 14. října 2008, § 27–29 a § 34–36; *A. proti Norsku*, č. 28070/06, rozsudek ze dne 9. dubna 2009, § 63–65; *Von Hannover proti Německu*, č. 40660/08 a 60641/08, rozsudek ze dne 7. února 2012, § 95–99; *Axel Springer AG proti Německu*, č. 39954/08, rozsudek ze dne 7. února 2012, § 78–95). Zvláště Soud poznamenává, že na základě pozitivních závazků, které jsou nezbytné pro efektivní respektování soukromého života, Soud musí přezkoumat, zda vnitrostátní orgány učinily nezbytné kroky k zajištění účinné ochrany tohoto práva [viz *Craxi proti Itálii* (č. 2), č. 25337/94, rozsudek ze dne 17. července 2003, § 73].
13. Soud také poznamenává, že v případě úniku důvěrných informací do tisku, je primárně na smluvních státech, aby zajistily, že žádné důvěrné nebo tajné informace nebudou vyzrazeny (viz *Stoll proti Švýcarsku*, č. 69698/01, rozsudek ze dne 10. prosince 2007, § 61 a § 143; a *Craxi*, citováno výše, § 75).
14. Na závěr Soud připomíná, že právo na respektování soukromého života a právo na svobodu slova jsou zásadně rovnocenná práva a disponují stejnou ochranou k vzájemnému vyvážení (viz *Casuneanu*, citováno výše, § 82).
15. b) Použití zásad na projednávanou věc
16. i) K otázce, zda stěžovatel utrpěl újmu
17. Soud úvodem připomíná, že úryvky z vyšetřovacího spisu byly zveřejněny ještě před zahájením trestního řízení u soudu, tedy předtím, než státní zástupce podal žalobu.
18. Role Soudu v této věci spočívá v určení, zda únik informací ze stěžovatelova trestního spisu ze strany vnitrostátních autorit a jejich následné zveřejnění v tisku porušilo stěžovatelovo právo na ochranu jeho soukromého života.
19. Soud dále poznamenává, že telefonní konverzace jsou chráněny pod pojmy „soukromý život“ a „korespondence“ ve smyslu čl. 8 Úmluvy (viz např. *Craxi*, citováno výše, § 57; *Drakšas proti Litvě*, č. 36662/04, rozsudek ze dne 31. července 2012, § 52). V předloženém případě se uveřejněné informace, i když nikoliv bez souvislosti s trestním řízením, týkaly také záležitostí soukromého života stěžovatele a postavily ho do nepříznivého světla, když vytvořily dojem, že dané trestné činy spáchal, ačkoliv vnitrostátní orgány neměly ještě možnost daná obvinění přezkoumat. Kromě toho část telefonních konverzací byla čistě osobní povahy a měla malou nebo žádnou souvislost s trestními obviněními proti stěžovateli (viz *Craxi*, citováno výše, odst. 66).
20. Podle názoru Soudu únik neverejných informací z trestního spisu může být považován při okolnostech tohoto případu, tedy s jejich následným zveřejněním, za zásah do stěžovatelova práva na respektování soukromého života.
21. K otázce následků, které mělo uveřejnění daných informací v tisku, Soud uvádí, že když došlo k uveřejnění těchto informací, stěžovatel nebyl schopný žádnými prostředky chránit své dobré

jméno, když daná věc nebyla ještě předložena soudu a interpretace uniklých informací nemohla být zpochybněna. Soud také připomněl, že stěžovatel neměl žádné prostředky obrany, kterými mohl napadnout vnitrostátní orgány kvůli tomuto úniku (viz odst. 112).

22. Proto Soud uzavřel, že stěžovatel utrpěl únikem útržků z telefonních konverzací a jejich poskytnutím médiím újmu, která je zásahem do jeho práva na respektování soukromého života.
23. ii) K otázce, zdali byla reakce vnitrostátních orgánů přiměřená
24. Soud dále přezkoumá ochranu stěžovatelova práva poskytnutou státem a to, zdali splnil pozitivní závazky vyplývající z čl. 8 Úmluvy.
25. Soud poznamenává, že publikace předmětných informací nesloužila k urychlení trestního stíhání. Informace by se staly dostupné nejpozději ve chvíli, kdy by státní zástupce vložil spis do soudního registru. Kromě toho některé uveřejněné konverzace byly čistě osobní povahy a jejich publikace nebyla v souladu s naléhavou společenskou potřebou. Ze všech těchto důvodů nebyl únik oprávněný.
26. Soud dále uvádí, že ze své povahy je zaznamenání telefonních hovorů předmětem velmi důkladné soudní kontroly, a je proto logické, že výsledky takové operace nebudou zveřejněny bez stejně pečlivého soudního přezkumu [viz, mutatis mutandis, Dumitru Popescu proti Rumunsku (č. 2), č. 71525/01, rozsudek ze dne 26. dubna 2007, § 44 a § 70-84].
27. Soud připomíná, že veřejný přístup k informacím z trestního spisu by nebyl neomezený a ponechaný volnému uvážení ani v případě, kdyby byl případ předán soudu. Podle účinných pravidel a nařízení je přístup médií k dokumentům týkajících se řízení o potvrzení či povolení telefonních odposlechů a nahrávání omezený (viz odst. 69 a 70). Soudci mohou dokonce za určitých okolností rozhodnout, že nepovolí třetím osobám přístup ke spisu vůbec. Soud nemůže vyloučit, že by soudce projednávající takovou žádost neuskutečnil poměřovací test proporcionality práva na respektování rodinného života a práva na svobodu projevu a informací. Proto je přístup k informacím oprávněně předmětem soudní kontroly.
28. Přesto možnost soudního přezkumu neexistuje v případě, kdy, jako v současném případě, informace uniknou do tisku. V tomto případě je nejdůležitější posoudit, zda stát poskytl prostředky a dostatečně proškolil pracovníky za účelem vyvarování se obcházení oficiálních postupů (viz Stoll, citováno výše, odst. 61) a dále zda měl stěžovatel právní prostředky k dosažení odčinění a získání odškodnění za zásah do svých práv.
29. Ve světle výše uvedeného Soud uzavírá, že v předloženém případě smluvní stát nedostál svým závazkům v zajištění bezpečné správy informací, které měl k dispozici, a tím v ochraně stěžovatelova práva na respektování soukromého života a stejně tak nedostál své povinnosti, když neposkytl stěžovateli žádné prostředky k odškodnění v případě, kdy jeho právo bylo porušeno. Došlo zde proto k porušení čl. 8 Úmluvy.
30. Jiná tvrzená porušení Úmluvy
31. Závěrem stěžovatel podal stížnost podle čl. 5 odst. 1 a 3 Úmluvy týkající se jeho zatčení a vazby.
32. Soud tyto stížnosti přezkoumal, ale ani s ohledem na všechny dokumenty, které měl k dispozici a které spadají pod jeho pravomoc, Soud nenašel žádné známky porušení práv a svobod zakotvených v Úmluvě či jejích Protokolech. V důsledku toho proto tuto stížnost odmítl jako zjevně neopodstatněnou s odkazem na čl. 35 odst. 3 a 4 Úmluvy.
33. Aplikace čl. 41 Úmluvy
34. Čl. 41 Úmluvy zní:

„Jestliže Soud prohlásí, že byla porušena Úmluva nebo její protokoly, a jestliže vnitrostátní právo zúčastněné Vysoké smluvní strany umožňuje jen částečné odstranění důsledků tohoto porušení, Soud přiznává v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění.“

136. Stěžovatel podal svou žádost o spravedlivé zadostiučinění až po vypršení lhůty, kterou Soud určil, a proto Soud shledal, že zde není v této souvislosti žádný důvod k poskytnutí finanční

částky.

VÝROK

Z těchto důvodů Soud jednomyslně

1. Prohlašuje stížnost podle čl. 3 Úmluvy o stěžovatelových podmínkách ve vazbě a stížnost podle čl. 8 Úmluvy za přijatelnou, zbytek stížnosti za nepřijatelný;
2. Rozhoduje, že došlo k porušení čl. 3 Úmluvy v souvislosti se stěžovatelovými podmínkami ve vazbě;
3. Rozhoduje, že došlo k porušení čl. 8 Úmluvy;
4. Zamítá návrh na přiznání spravedlivého zadostiučinění.

(Zpracoval JUDr. Pavel Pavlík a Mgr. Klára Pawliková)